

ऑग्रोमेट अँडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु, कृषी हवामानशास्त्र विभाग

फोन : ०२०-२५५३८००९

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

ई-मेल : amfupune@gmail.com

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. २३/०९/२०२२

जिल्हा : पुणे

मागील आठवड्याचे हवामान :

मागील आठवड्याचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवड्यात कमाल तापमान २४.० ते २९.७ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान १९.८ ते २१.१ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८३ ते ९६ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ६३ ते ७९ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी १.५ ते ४.७ कि.मी. होता. मागील आठवड्यात ३९.८ मिमी पाऊस झाला.

हवामान अंदाज : पुढील पाच दिवसात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान २९ ते ३२ अंश सेल्सिअस, तर किमान तापमान २० ते २१ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहिल. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ९० टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ५७ टक्के दरम्यान राहिल. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी १४ ते १७ कि.मी. दरम्यान राहिल. आकाश ढगाळ राहिल. वाऱ्याची दिशा नैऋतेकडून ईशान्येकडे राहिल.

मागील आठवड्यातील हवामान (१७/०९/२०२२ ते २३/०९/२०२२)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (२३/०९/२०२२ ते २७/०९/२०२२)				
17	18	19	20	21	22	23	दिनांक	24	25	26	27	28
31.0	1.5	0.8	4.8	1.7	0.0	0.0	पाऊस (मिमी)	14	8	9	11	6
24.0	29.7	27.9	26.6	24.8	26.8	28.6	कमाल तापमान (अं.से.)	29	30	31	32	31
20.9	21.0	20.4	21.1	19.8	21.0	20.0	किमान तापमान (अं.से.)	20	20	20	21	21
							ढग स्थिती (आकाश)	3	3	3	3	4
91	91	90	96	91	83	83	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	91	91	91	89	89
77	74	75	79	71	63		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	59	59	58	54	55
1.5	2.5	3.4	4.5	3.2	4.7	4.5	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	17	17	15	14	14
							वाऱ्याची दिशा (अंश)	249	248	249	257	283

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक २३ सप्टेंबर, २०२२ रोजी काही ठिकाणी पावसाची शक्यता असून दिनांक २४, २५, २६ व २७ सप्टेंबर, २०२२ रोजी तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे.
विस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र विभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक २५ सप्टेंबर, २०२२ ते ०१ ऑक्टोबर, २०२२ दरम्यान <ul style="list-style-type: none"> ➤ पावसाचे प्रमाण सरासरी पेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे. ➤ कमाल तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे. ➤ किमान तापमान सरासरी इतके राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		<ul style="list-style-type: none"> • पावसाचा अंदाज बघून पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करावी. • शेतकरी बंधूनी हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामानचा पूर्वानुमाना करीता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. • तसेच शेतकरी बंधूनी मेघगर्जना व विजेचा पूर्वानुमाना करीता दामिनी मोबाईल ॲपचा वापर

		<p>करावा.</p> <ul style="list-style-type: none"> शेतकरी बांधवांनी आपल्या पिकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमित सर्वेक्षण करून जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास विविध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात. शेतकरी बांधवांनी काढणी केलेल्या खरीप पिकांची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
भात	फुलोरा	<p>भात पिकात झिंकची कमतरता आढळून आल्यास अशा ठिकाणी ०.२ % झिंक सल्फेट प्रति लिटर पाण्यातून द्यावे. ज्या ठिकाणी लागवड केलेली रोपे फुलोरा अवस्थेत आहेत तिथे १० सेमी पाण्याची पातळी ठेवावी. ढगाळ व दमट हवामानामुळे भात पिकावर कडा करपा, पर्ण करपा, तपकिरी ठिपके रोगाच्या नियंत्रणासाठी कॉपरओक्झीक्लोरायड २५ ग्राम किंवा कार्बेन्डॅझिम १० ग्राम प्रति १० लि . पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. द्रावणात स्टिकर ०.१ टक्के (चिकटद्राव्य, १ मिली प्रती ग्रम प्रती लिटर पाणी) मिसळून फवारणी करावी. भात पिकात पाने गुंडाळणाऱ्या अळीने आर्थिक नुकसानाची पटली (२ प्रदुर्भावीत पाने प्रती चूड) ओलांडल्यानंतर शिफारशीत फवारणी लगेच करावी. पाने गुंडाळणारी अळी, खोड कीड आणि तुडतुडे याच्या नियंत्रणाकरिता ५ टक्के निंबोळी अर्काची किंवा असिफेट ७५ टक्के एस पी, ६०० ग्रम प्रती हेक्टरी ५०० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.</p>
ऊस	पिक वाढीची अवस्था	<p>उसामध्ये हुमणी अळीच्या नियंत्रणासाठी मेटॅरिझीयम अॅनिसोप्ली परोपजीवी बुरशी २० कि. ग्र. प्रती हेक्टरी जमिनीत मिसळावे किंवा २.५ ते ३ किलो हेक्टरी फवारणीसाठी वापरावे.</p>
सोयाबीन	शेंगा भरणे	<p>विविध प्रकारच्या किडींच्या/ अळींच्या नियंत्रणासाठी पिकामध्ये एकरी ८ ते १० पक्षी थांबे उभारावेत. सोयाबीन पिकावर पाने खाणाऱ्या स्पोडोप्टेरा अळीच्या उपद्रवाचा आगाऊ अंदाज घेऊन नुकसान टाळण्यासाठी हेक्टरी ५ स्पोडोलूरचा वापर करण्यात आलेले फेरोमेन सापळे, नियंत्रणासाठी अंडी समुहांचा तसेच समुहाने आढळणाऱ्या अब्यांचा वेळीच नायनाट केल्यास रासायनिक किटकनाशकांचा वापर टाळता येतो. रासायनिक किटकनाशकांचा वापर करणे अनिवार्य झाल्यास क्लोरपायरीफॉस २०% २० मिली किंवा सायपरमेथ्रिन २५ टक्के ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. आद्रतायुक्त वतावरणामुळे तांबेरा ह्या बुरशीजन्य रोगाच्या नियंत्रणासाठी प्रोपिकोन्याझोल किंवा हेक्झाकोन्याझोल १० मिली प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे.</p>
तुर	फांद्या फुटण्याची अवस्था	<p>किडीच्या प्रादुर्भावाचा अंदाज घेऊन प्रती हेक्टरी ५ या प्रमाणात कामगंध सापळे लावावेत. शेतात पाणी साचू न देता अतिरिक्त पाण्याचा निचरा होण्याची व्यवस्था करावी. आवश्यकतेनुसार कोळपणी किंवा खुरपणी करावी त्यामुळे जमिनीतील ओलावा व अन्नद्रव्यासाठी पिकांची परस्परांशी स्पर्धा होणार नाही.</p>
मुग व उडीद	शेंगा भरणे पक्व अवस्था	<p>मूगाच्या शेंगा ७५ टक्के वाळल्यावर पहिली तोडणी करावी व त्यानंतर ८-१० दिवसांनी राहिलेल्या सर्व शेंगा तोडाव्यात. शेतकरी बांधवांनी काढणी केलेल्या पिकांची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी. शेंगा खळयावर चांगल्या वाळल्यावर मळणी करावी. उडदाची कापणी करून खळयावर आणून त्याची मळणी करावी. उडदाच्या शेंगा तोडण्याची गरज भासत नाही. साठवणीपुर्वी मूग / उडीद धान्यास ५-६ दिवस ऊन द्यावे. साठवण कौंट व ओलसर जागेत करू नये. साठव ताना कडुनिंबाचा पाला ५ टक्के धान्यात मिसळावा. त्यामुळे साठवणीत कीड लागत नाही.</p>
मका	फुलोरा अवस्था	<p>पिकावर अमेरिकन लष्करी आळीचा १० % पेक्षा जास्त प्रादुर्भाव आढळून आल्यास नियंत्रणासाठी क्लोरान्द्रानिलीप्रोल १८.५ एस.सी . ४ मिली प्रती १० लिटर पाण्यातून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. कणसे पोखरणारी अळी- प्रादुर्भाव होऊ नये यासाठी पिक स्त्री-केसर येण्याच्या अवस्थेत असताना शेतात ट्रायकोग्रामा चीलोनीस या परोपजीवी किटकाचे अंडीपुंज सोडावेत.</p>
वांगी	पिक वाढीची अवस्था	<p>सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे पिकावर शेंडा व फळ पोखरणारी अळीच्या नियंत्रणासाठी क्लोरॅन्त्रानिलीप्रोल १८.५ टक्के एस.सी., ४ मिली. किंवा क्लोरपायरीफॉस २० टक्के ई.सी., २० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.</p>
आंबा		<p>सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे आंबा पिकावर नविन फुटीवरील किड व रोगांच्या</p>

		नियंत्रणासाठी लॅमडा सायहेलोथ्रीन ५ % ई सी ६ मिली किंवा क्विनॉलफॉस २५ मि ली अधिक २० ग्राम कॅर्बेन्डाझीम प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारावे.
केळी	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे केळीवरील करपा (सिगाटोका) रोगाच्या नियंत्रणासाठी रोगग्रस्त पानाचा भाग/ पाने काढून जाळावीत. रोगाची लक्षणे दिसताच प्रोपीकोन्याझोल ५ मिली. व मिनरल ओईल १०० मिली प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी त्यानंतर २० दिवसाच्या अंतराने २ फवारण्या कराव्यात.
जनावरांचे व्यवस्थापन		रोगप्रसार होऊ नये यासाठी रोगी जनावर वेगळी ठेवावीत. रोगी जनावरांचे मल-मूत्र दूर नेऊन टाकावे. लम्पी या त्वचा रोग नियंत्रणासाठी पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने गोट पॉक्स या लसीचे लसीकरण करून घ्यावे. पावसाळ्यात गवत जास्त प्रमाणात खाल्ले गेल्यास जनावरांची अन्नपचनाची क्रिया बिघडते व त्यांना हगवण लागते. त्यामुळे पावसाळ्यामध्ये चराऊ जनावरांच्या आहारात वाळलेल्या चाऱ्याचे प्रमाण तुलनात्मकरित्या अधिक ठेवावे. जनावरांना पोटातील जंताच्या नियंत्रणासाठी पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने जंतनाशक पाजावे. जनावरांना रोग प्रतिबंधक उपाय म्हणून पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने योग्य वेळी लसीकरण करून घ्यावे तसेच जनावरांना व पक्ष्यांना नेहमी पिण्यास स्वच्छ व थंड पाणी द्यावे.

*टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावी.

स्रोत :

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
  - २) मागील हवामान : -
- ठिकाण : कृ.म.वि., पुणे.
दि. : २३.०९.२०२२

स्वाक्षरीत
प्रमुख अन्वेषक, शाकूमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा
प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे